

TUDOR ARGHEZI – POEZIA FILOSOFICA TUDOR ARGHEZI – THE PHILOSOPHIC POETRY

Ariadna TOTOESCU, Valentina ALBU
Liceul Teoretic cu Clasele I-XII Horia Hulubei, Măgurele

Abstract

Only a few of writers of our literature had been welcomed by the literature critics.

Since 1926 Felix Aderca considered T. Arghezi the greatest contemporary poet writer, with a complex personality and M. Ralea considered him: "the greatest well – known poet, since Eminescu".

T. Arghezi has been unique in his time through three features: he has created a large and special universe, with a great variety of themes and the most important feature is that he has accomplished the mission of making a revolution in the language, after Eminescu did the same, in his poetical own way.

As far as the themes are concerned, we can observe the variety, the complexity of themes, so this could be the reason for talking about Arghezi's poetry as a philosophical, social, love poetry.

Key words: *poetry, philosophy, variety, inspiration*

Cuvinte cheie: *poezie, filosofie, diversitate, inspirație*

“De la Mihai Eminescu – afirma Tudor Vianu – lirica romaneasca n-a cunoscut o alta realizare mai de seama, marcata de originalitate mai puternica si cu repercusiuni mai intinse asupra intregului scris literar al vremii, decat acele legate de opera lui Arghezi “

El marcheaza un moment important in evolutia liricii romanesti: a largit mult aria tematica, a introdus noi universuri si a dat statut estetic cuvintelor considerate pana la el “nepoetice”. Nu intamplator a fost revendicat de cele mai diverse grupari literare din epoca, pentru ca originalitatea si complexitatea erau attributele fara precedent ale operei sale.

Problema esentiala a liricii argheziene este aceea a constiintei nelinistite si lucide, care se framanta cautand raspunsuri la intrebari legate de cele mai grave probleme ale existentei omului: viata, moartea, cunoasterea, raportul omului cu D-zeu. In poezia filosofica, Arghezi anunta o atitudine duplicitara si demonstreaza cu prisosinta oscilarea intre doua atitudini opuse. Acestea formeaza substanta multor poezii presarate in mai toate volumele. Enumeram cateva: *Psalmii, Duhovniceasca, De-a v-ați ascuns, Priveghere, Ora rece* etc.

Dupa Ov. S. Crohmalniceanu ceea ce se remarca la Arghezi este “nevoia de a-si certifica prezenta unei fiinte atotputernice, indaratul a tot ceea ce exista“, fiind insetat de o autoritate suprema. “Psalmii” reflecta un spirit insetat de absolut, cu o mare nevoie de certitudine. Poetul oscileaza intre doua atitudini opuse, nestiind ce cale sa urmeze. Inoiala il face sa se zbate intre credinta si tagada, afirmare si negare, certitudine si incertitudine, bucuria vietii si asceza, revolta si resemnare, putere si fragilitate.

Suferinta poetului este provocata de absentia divinitatii, absentia care desteapta constiinta singuratatii omului in univers, prada neputintei si imperfectiunii.

Argezi nu poate sa nu invoce divinitatea, desi stie ca nu va primi nici un raspuns. De aici se naste drama. Fiinta spre care aspira este inaccesibila si refuza sa se arate, provocand poetului un sentiment al zadarniciei si dezamagirii.

Tudor Arghezi ramane prin excelenta un poet al indoiei. Balansarile sale intre rugaciunea staruitoare si revolta sau tagada, nu il definesc ca un "spirit fundamental nereligios" dar nici nu fac din el "cel mai mare poet al credintei". Arghezi nu crede, ci se incapataneaza sa cerceteze, cautand cu patima o certitudine, refuzand sa accepte ca se afla singur, amenintat de o iminenta prabusire in neant. Desi iubirea pentru Dumnezeu este nedisimulata, uneori poetul nu se manifesta in spiritul veneratiei si obedientei crestine. Este un orgolios si un razvratit, tentat sa se rafuiasca cu tot si cu toate.

O alta latura a poeziei filosofice se refera la destinul artistului. Poetul se intreaba daca trebuie sa se dedice creatiei sau, dimpotriva, sa duca o viata obisnuita, ca a oricarui muritor. In conceptia lui Arghezi, omul si D-zeu au in comun capacitatea de a crea. Prin aceasta, poetul se detaseaza de ceilalti, apropiindu-se de conditia divinitatii. Omul de geniu traieste in constiinta semenilor, opera sa devenind paine pe care o vor imparti generatiile viitoare. Drumul acesta al creatiei, presupune insa si inevitabile contradictii. Chiar si creand, omul se pierde in neant.

Intr-un alt grup de poezii, Arghezi canta marile avanturi, dand expresie aspiratiei umane de a cuceri nemarginirea, necuprinsul. In contextul acesta, omul trebuie sa manifeste curaj si placere pentru aventura, dorinta de a risca. De aici apare la Arghezi tipul omului care risca totul, un Prometeu care se razvrateste, devenind astfel liber. Alteori, omul se considera mai presus decat ii este conditia, infruntand de unul singur greutatile imense ce-I stau in cale. In realitate insa, aceasta zbatere continua este lipsita de finalitate, asemanatoare unei lupte cu morile de vant.

Alte poezii ar putea fi incadrate in tematica mortii : "Niciodata toamna", "Duhovniceasca", "De-a v-ati ascuns" "Intoarcere-n tarana" si "Ceasul de apoi". Daca in "Psalmi" are indoiei si oscileaza intre atitudini opuse fata de divinitate, mergand de la adulare la contestare, in ceea ce priveste moartea, pozitia lui este unitara, constand in neacceptarea ei. In acest sens el se detaseaza de ceilalti scriitori romani care vad in moarte linistea suprema si o integrare in mijlocul naturii vesnice, razvratindu-se impotriva a ceea ce este predestinat. Deci moartea nu inseamna pentru Arghezi impacarea romanticilor cu nefiinta, ci un fel de atentat continuu la adresa constiintei treze. El vede existenta ca un joc al carui ultim sens ramane necunoscut.

Creatiile argheziene vadesc un spirit nelinistit, problematic, ce tinde sa priveasca totul cu luciditate: viata, moartea, divinitatea. Incercarea de a atinge transcendentul, chiar zadarnicita, da o tensiune unica poeziilor sale orientate spre exprimarea adoratiei si a tanguirii spre nemarginire.

Concluzii

Valoare operei argheziene este inestimabila si tocmai de aceea opera sa a fost tradusa in numeroase limbi de diferite personalitati ale literaturii universale (Salvatore Quasimodo, Rafael Alberti, Iannis Ritsos etc.). Creatia marelui poet a putut fi receptata, pretuita si comparata, ca valoare, cu opera unor scriitori de renume: R.M. Rilke, Garcia Lorca, Claudel, Eluard etc.

Decernarea premiului Herder este o recunoastere a meritelor literare ale lui Arghezi si trecerea lui pentru totdeauna in randul marilor poeti universali contemporani.

Bibliografie

1. Arghezi, T., *Cuvinte potrivite, Carticica de seara, Psalmi*
2. Crohmalniceanu, Ov. S., *Literatura romana intre cele doua razboaie mondiale* (Vol. 2)
3. Manolescu, N., *Metamorfozele poeziei*
4. Scarlat, M., *Istoria poeziei romanesti* (Vol. 3)